

Lovforslag nr. L 27. Fremsat den 5. oktober 2005 af kulturministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven¹⁾

(Følgeretsvederlag)

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 725 af 6. juli 2005, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til § 38 affattes således:

»Følgeretsvederlag«

2. § 38 affattes således:

»§ 38. Ophavsmanden har ret til vederlag ved videresalg af eksemplarer af kunstværker, herunder malerier, collager, tegninger, graveringer, tryk, litografier, skulpturer, vægtæpper, keramisk kunst, glaskunst og fotografiske værker (følgeretsvederlag). Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter eksemplarer af kunstværker, som er udført i ét eksemplar eller i et begrænset antal af ophavsmanden selv eller med dennes tilladelse. Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter ikke bygningsværker.

Stk. 2. Følgeretsvederlag skal betales ved alle videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og kunsthandlere. Pligten til at betale vederlag påhviler sælgeren eller formidleren. Er det alene køberen, der er professionel på kunstmarkedet, påhviler vederlagspligten dog denne. Der skal kun betales vederlag, hvis salgsprisen overstiger 300 euro (ekskl. moms). Det samlede vederlag

kan ikke overstige 12.500 euro (ekskl. moms) pr. eksemplar.

Stk. 3. Vederlaget beregnes som

- a) 5 % af den del af salgsprisen, der udgør indtil 50.000 euro (ekskl. moms),
- b) 3 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 50.000,01 og 200.000 euro (ekskl. moms),
- c) 1 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 200.000,01 og 350.000 euro (ekskl. moms),
- d) 0,5 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 350.000,01 og 500.000 euro (ekskl. moms), og
- e) 0,25 % af den del af salgsprisen, der ligger over 500.000 euro (ekskl. moms).

Stk. 4. Retten til vederlag består indtil ophavsrettens udløb, jf. § 63. Retten er personlig og uoverdragelig. Efter ophavsmandens død falder retten dog i arv til ophavsmandens ægtefælle og livsarvinger. Efterlader ophavsmanden sig ikke ægtefælle eller livsarvinger, tilfalder vederlagsretten den organisation, som er nævnt i stk. 5.

Stk. 5. Følgeretsvederlag kan kun gældende af en organisation, som er godkendt af kulturministeren. Organisationen forestår opkrævningen og foretager fordelingen til de berettigede. Den berettigedes krav mod organisationen består, indtil 3 år er forløbet fra udgangen af det år, i hvilket videresalget fandt sted. Forældelsen afbrydes ved skriftligt påkrav fra den berettigede.

¹⁾ Loven gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk (EF-Tidende 2001 L 272, s. 32).

Stk. 6. Sælgere, formidlere og købere, jf. stk. 2, 2. og 3. pkt., skal

- 1) fremsende en årlig opgørelse til organisationen pr. 1. juni over det foregående års salg af kunstværker, som omfattes af følgeretsordningen, jf. stk. 1 og 2, attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor, og
  - 2) efter anmodning fra organisationen inden 4 uger fra modtagelse af anmodningen fremsende alle de oplysninger, der er nødvendige for at sikre betaling af vederlag, når organisationen anmoder herom inden for 3 år efter videresalget.«
3. § 76, stk. 1, nr. 4, affattes således:
- »4) undlader at fremsende opgørelse eller oplysninger efter § 38, stk. 6,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2006.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på aftaler om videresalg, som indgås den 1. januar 2006 eller senere.

Stk. 3. For så vidt angår aftaler om videresalg, som er indgået før den 1. januar 2006, finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 ophæves.

§ 3

Løven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende ophavsretslov er fra 1995 og er ændret flere gange, senest ved lov nr. 1440 af 22. december 2004.

Formålet med nærværende lovforslag er at gennemføre direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk (herefter følgeretsdirektivet). Direktivet skal efter art. 12, stk. 1, være gennemført inden den 1. januar 2006.

En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, er vedlagt som *bilag 1*.

2. Gældende ret

Følgeretten blev indført ved lov nr. 378 af 7.6.1989 om ændring af ophavsretsloven, som trådte i kraft 1. juli 1990. Et bredt flertal af Folketingets partier stod bag lovændringen. Følgeret har således eksisteret i Danmark i ca. 15 år og må i dag anses for godt indarbejdet i kunstbranchen.

Retten til følgeretsvederlag blev indført for at forbedre billedkunstnernes retlige stilling og var et forsøg på at sidestille indtægtsgrundlaget for billedkunstnere med andre kunstnere (fx komponister). Retten til følgeretsvederlag er med til at sikre billedkunstnere m.v. en andel i en eventuel værdistigning, der sker efter kunstnerens salg af værket. Følgeret er omfattet af Bernerkonventionen art. 14 ter, hvorefter de enkelte lande kan indføre en ret for ophavsmanden til vederlag i forbindelse med videresalg af hans eller hendes værker.

Den eksisterende følgeretsordning er reguleret i ophavsretslovens § 38 og bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker (herefter følgeretsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i § 38, stk. 3, og udmønter de specifikke regler om følgeretsvederlaget. Bekendtgørelsen vedlægges som *bilag 2*.

Ophavsretslovens § 38, stk. 1, tillægger kunstneren ret til et vederlag på 5 % ved erhvervsmæssigt videresalg af eksemplarer af kunstværker. Retten gælder alene ved erhvervsmæssige videresalg, som omfatter enhver handel, hvor sælger eller formidler optræder som erhvervsdrivende, jf. følgeretsbekendtgørelsens § 5, stk. 1. Private personers direkte salg til en erhvervsdrivende køber er således ikke omfattet af vederlagsordningen. Ved førstegangssalg af værkseksemplarer er kunstneren ikke berettiget til følgeretsvederlag; førstegangssalget er typisk kunstnerens eget salg af værkseksemplaret, som kunstneren modtager et honorar for.

Retten til vederlag gælder ved salg af billedkunst, brugskunst og fotografiske værker – værker af brugskunst omfattes dog ikke, hvis de er fremstillet i flere identiske eksemplarer. Bygningsværker omfattes ikke af følgeretten. Pligten til at betale vederlag påhviler sælgeren eller formidleren af salget.

Retten til vederlag er personlig og uoverdragelig. Vederlaget tilkommer ophavsmanden (dvs. kunstneren). Efter ophavsmandens død falder retten i arv til ægtefælle og livsarvinger. Hvis ophavsmanden ikke efterlader sig berettigede arvinger, tilfalder vederlaget den organisation, som forvalter følgeretten. Retten til følgeretsvederlag består indtil ophavsrettens udløb, dvs. i indtil 70 år efter ophavsmandens død.

Kravet på følgeretsvederlag kan alene gøres gældende af Copy-Dan Billedkunst, som er godkendt til at administrere følgeretsordningen i Danmark. Den berettigedes krav mod Copy-Dan Billedkunst forældes 3 år efter udgangen af det år, hvori videresalget har fundet sted, jf. § 38, stk. 5. De erhvervsmæssige sælgere af kunstværker har pligt til at indsende en årlig opgørelse af salget, som skal være attesteret af en revisor, jf. § 38, stk. 6. Adgangen til at kontrollere de løbende indberetninger sikrer, at ordningen kan administreres i praksis.

Der udbetales vederlag ikke alene til danske, men også til udenlandske ophavsmænd, som på salgstidspunktet er statsborgere i et EU- eller EØS-land eller i et tredjeland, der har tiltrådt Bernerkonventionen, og

som har gennemført en ordning som omhandlet i Bernerkonventionens art. 14 ter.

Indbetalingerne fra salg omfattet af følgeretsordningen har generelt været stigende siden ordningens

etablering. På grundlag af oplysninger fra Copy-Dan Billedkunst kan følgende oplyses om udviklingen siden 1997:

Tabel 1. Følgeretsvederlag indbetalt til Copy-Dan Billedkunst (i kr.)

År	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Indbetalt i alt	3.947.071	6.326.539	4.997.733	6.682.704	6.479.847	7.038.031	7.275.733	9.570.000

Tabel 2. Følgeretsvederlag udbetalt af Copy-Dan Billedkunst til danske og udenlandske kunstnere (i kr.)

År	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Udbetalt i alt	2.806.866	4.872.381	3.619.118	5.045.614	4.122.628	4.708.078	4.938.115	6.224.17
heraf danske kunstnere	2.136.927	4.120.470	3.223.937	4.391.076	3.602.586	4.107.799	4.418.325	5.053.748
heraf udenlandske kunstnere	669.938	751.911	395.181	654.538	521.245	600.280	519.790	1.170.428

Tabel 3. Copy-Dan Billedkunsts udgifter til administration af følgeretsordningen (i kr.)

År	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Administration	589.824	975.743	761.429	1.045.741	1.070.654	1.084.367	1.032.142	1.457.675

3. Baggrund for lovforslaget: følgeretsdirektivet

Formålet med følgeretsdirektivet er at indføre og harmonisere følgeretten inden for EU. De fleste EU-lande har i forvejen regler om følgeret, men reglerne er forskellige. Nogle lande har ingen følgeretsordning. Direktivet er udtryk for en totalharmonisering, men direktivet harmoniserer ikke alle bestemmelser i de nationale følgeretsordninger, og der er valgfrihed i forhold til flere bestemmelser.

Direktivforslaget blev fremsat i 1996 og vedtaget den 19. juli 2001 med frist for gennemførelse i national ret den 1. januar 2006. Fristen for gennemførelsen af direktivet blev af hensyn til lande uden følgeretsordning, bl.a. Storbritannien, ekstraordinær lang. Kulturministeriet arbejdede under direktivforhandlingerne for, at den danske følgeretsordning så vidt muligt kunne opretholdes uændret for derved at undgå en forringelse for kunstnerne som følge af direktivet. Danmark stemte for det endelige direktiv.

Direktivet er vedlagt som *bilag 3*, og en detaljeret gennemgang af direktivet sammenholdt med de gældende danske regler følger som *bilag 4*.

4. Kulturministeriets forslag og overvejelser

4.1. Indledning

Den gældende danske ophavsretslov er i hovedsagen i overensstemmelse med direktivet.

Med lovforslaget søges den nuværende ordning, som må anses for at være velfungerende, så vidt muligt videreført uændret. Udgangspunktet er, at der alene foreslås ændringer, som er påkrævet som følge af direktivet, mens der ikke stilles forslag om ændringer som følge af valgfri direktivbestemmelser, der ville indebære en forringelse for kunstnerne. Denne linje er i overensstemmelse med det danske mandat i forbindelse med forhandlingerne om følgeretsdirektivet.

Direktivet tilsigtes gennemført ved en ændring af ophavsretslovens § 38 og i tilknytning hertil en ophævelse af bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker. Bekendtgørelsen foreslås ophævet med henblik på at samle alle bestemmelser om følgeretten i én bestemmelse i loven af hensyn til reglernes anvendelse i praksis.

4.2. Anvendelsesområde

Direktivet finder anvendelse på ethvert videresalg, hvor der deltager en professionel part, hvilket vil sige en part, som handler på kunstmarkedet, eller som har en særlig viden om kunst, jf. art. 1, stk. 2. Heri ligger en ændring af anvendelsesområdet i forhold til den gældende lovs § 38, som finder anvendelse ved erhvervsmæssige videresalg:

- Direktivet indebærer en indskrænkning, idet direkte salg af værker mellem erhvervsdrivende, der ikke er professionelle på kunstmarkedet, og

direkte salg fra sådanne erhvervsdrivende til private personer falder uden for anvendelsesområdet. I dag omfattes sådanne salg af følgeretten.

- Direktivet indeholder samtidig en udvidelse af anvendelsesområdet, idet videresalg fra private personer til kunsthandlere og andre professionelle på kunstmarkedet vil være omfattet af ordningen. Salg, hvor hverken sælger eller formidler handler erhvervsmæssigt, omfattes ikke af følgeretten i dag.

Direktivets bestemmelser om de omfattede videresalg foreslås gennemført i ophavsretslovens § 38, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets nr. 2.

Efter direktivets art. 2 finder følgeretten anvendelse ved videresalg af originalkunstværker, som defineres som værker, der er udført i et begrænset antal eksemplarer af kunstneren selv eller med dennes tilladelse. Bestemmelsens indhold er i vid udstrækning i overensstemmelse med § 38, stk. 2, i ophavsretsloven, idet kriteriet om et begrænset antal eksemplarer dog adskiller sig fra de gældende danske regler om identiske eksemplarer af kunstværker:

- For så vidt angår værker af billedkunst indebærer direktivet en indskrænkning i forhold til den gældende lovs § 38, stk. 1, hvorefter værker af billedkunst omfattes, uanset om de er fremstillet i flere identiske eksemplarer.
- For så vidt angår værker af brugskunst indebærer direktivet derimod en udvidelse, idet den gældende ordning ikke omfatter værker af brugskunst, som er fremstillet i flere identiske eksemplarer.

Konsekvenserne af disse ændringer begrænses i væsentligt omfang af reglen om en mindstesalgspris (i dag 2.000 kr., efter forslaget til § 38, stk. 2, 4. pkt., 300 euro), idet identiske eksemplarer af kunstværker ofte sælges til en pris, der ligger under disse beløb. Fx

udløser salg af plakater og fotografier i praksis typisk ikke følgeretsvederlag.

De af direktivet omfattede værksarter adskiller sig ikke fra gældende ret, men den eksemplificerende opregning af kunstværker i direktivets art. 2, stk. 1, foreslås gentaget ordret.

Direktivbestemmelsen om de omfattede værker foreslås gennemført i § 38, stk. 1, jf. lovforslagets nr. 2.

Den gældende følgeretsordning indeholder en minimumssalgspris på 2.000 kr. Efter direktivets art. 3 er det overladt til medlemslandene at fastsætte en minimumssalgspris, der højst kan udgøre 3.000 euro. Den gældende minimumssalgspris foreslås principielt opretholdt, men af lovtekniske grunde omregnet til euro. Beløbet oprundes til 300 euro (ca. 2.200 kr.) og foreslås gennemført i ophavsretslovens § 38, stk. 2, 4. pkt., jf. lovforslagets nr. 2.

4.3. Vederlagets beregning

I henhold til direktivets art. 4, stk. 1, beregnes følgeretsvederlagets størrelse ud fra en degressiv skala.

Satsen er 4 % for den del af salgsprisen, der udgør indtil 50.000 euro (ca. 370.000 kr.); efter art. 4, stk. 2, kan medlemsstaterne dog vælge i stedet at anvende en sats på 5 %. Herefter udgør satsen 3 % for den del af salgsprisen, der ligger mellem 50.000,01 og 200.000 euro (ca. 1.480.000 kr. og 2.600.000 kr.) faldende til 0,25 % for den del af prisen, som ligger over 500.000 euro (ca. 3.710.000 kr.). Den gældende ordning i Danmark indeholder en enhedssats på 5 % af salgsprisen for alle videresalg af kunstværker.

På grundlag af oplysninger fra Copy-Dan Billedkunst kan følgende oplyses om fordelingen af de af følgeretsordningen omfattede salg fordelt efter salgspris:

Tabel 4. Kunstværker omfattet af følgeretsordningen i Danmark i 2002-2004 fordelt efter salgspris

Salgspris i euro*	Antal salg i 2002	Antal salg i 2003	Antal salg i 2004
Op til 50.000 euro (ca. 370.000 kr.)	8.464	10.792	12.681
50.000,01-200.000 euro (ca. 370.001-1.480.000 kr.)	34	26	46
200.000,01-350.000 euro (ca. 1.480.001-2.600.000 kr.)		3	6
350.000,01-500.000 euro (ca. 2.600.001-3.710.000 kr.)		1	3
Over 500.000 euro (ca. 3.710.000 kr.)		1	1

* Den anvendte kurs ved omregning mellem euro og danske kroner er 743.

Som det fremgår, udgør salgsprisen i langt de fleste tilfælde under 50.000 euro (ca. 370.000 kr.).

Kulturministeriet foreslår at benytte muligheden for at anvende en sats på 5 % i stedet for 4 % for den del af salgsprisen, som ligger under 50.000 euro. Det sker for at begrænse forringelserne for kunstnerne som følge af direktivets satsér. Følgeretsvederlagene til kunstnere er i forvejen ofte små på grund af værkernes lave salgspriser, og en lavere beregnings-sats end 5 % ville bevirke en væsentlig reduktion af vederlagene. Salg af fx et maleri til 300.000 kr. vil både i dag og fremover udløse et følgeretsvederlag på 15.000 kr.

Ved at opretholde den nuværende sats på 5 % for så vidt angår det første interval vil gennemførelsen af direktivets regler om vederlagets størrelse alene få betydning i de forholdsvis få tilfælde, hvor eksemplarer af kunstværker herhjemme sælges for over 50.000 euro (ca. 370.000 kr.). Nedsættelsen af beregnings-satserne vil derfor få begrænset betydning i praksis. Som eksempel på konsekvensen af de ændrede satser kan det anføres, at salg af fx et maleri til 1 mio. kr. i dag udløser et følgeretsvederlag på 50.000 kr. (sats på 5 %), men fremover et vederlag på kun ca. 37.400 kr. (5 % af ca. 370.000 kr. + 3 % af ca. 630.000 kr.).

Bestemmelsen om beregning af vederlaget foreslås gennemført i ophavsretslovens § 38, stk. 3, jf. lovforslagets nr. 2. Ved beregningen af vederlag kan der ikke foretages fradrag af værdien af kostbare materialer, herunder ædle metaller og ædelsten. Det er således den samlede salgspris, der skal lægges til grund ved beregning af følgeretsvederlaget, dog ekskl. moms.

Direktivets art. 4, stk. 1, sidste afsnit, indeholder en bestemmelse om, at det maksimale følgeretsvederlag ved videresalg af et eksemplar af et kunstværk udgør 12.500 euro (ca. 93.000 kr.). I den gældende danske ordning findes ikke en tilsvarende bestemmelse om et loft. Bestemmelsen foreslås gennemført i lovens § 38, stk. 2, 5. pkt., jf. lovforslagets nr. 2.

4.4. Vederlagspligtige

Følgeretsvederlaget skal som udgangspunkt betales af sælger, men medlemsstaten kan bestemme, at køber eller formidler ligeledes hæfter for vederlagets betaling, jf. art. 1, stk. 4, i direktivet. Efter den gældende danske ordning påhviler betalingspligten sælgeren eller formidleren, som hæfter solidarisk.

Kulturministeriet finder, at det vil være hensigtsmæssigt at udvide kredsen af vederlagspligtige, således at køber pålægges pligten til at betale vederlag i de tilfælde, hvor det alene er køberen, der optræder som professionel på kunstmarkedet. Ændringen foreslås

som konsekvens af ændringen af anvendelsesområdet, hvorefter private personers salg til professionelle på kunstmarkedet omfattes af vederlagsordningen (se pkt. 4.2 ovenfor). Det er den professionelle part, der skal hæfte for betalingen, bl.a. af administrative hensyn.

Bestemmelsen foreslås gennemført i § 38, stk. 2, 2. og 3. pkt., jf. lovforslagets nr. 2.

4.5. Oplysningspligt

Efter direktivets art. 9 tillægges den, der opkræver følgeretsvederlaget, en ret til at indhente oplysninger, som indebærer, at der kan stilles krav om indsendelse af de nødvendige oplysninger for at sikre vederlagets betaling hos de professionelle aktører i indtil 3 år efter videresalg. Gældende ret indeholder ingen tilsvarende regel.

Den danske følgeretsordning er baseret på obligatorisk kollektiv forvaltning, og det er således forvaltningsorganisationen, som har retten til at modtage oplysningerne. Kulturministeriet foreslår, at bestemmelsen udformes som en oplysningspligt for den professionelle part, der hæfter for vederlagets betaling, dvs. sælgere, formidlere og købere. Pligten indtræder ved modtagelsen af forvaltningsorganisationens anmodning om oplysninger. Det foreslås, at der fastsættes en frist på 4 uger for fremsendelse af oplysningerne for derved at sikre bestemmelsens håndhævelse.

Bestemmelsen foreslås indført i § 38, stk. 6, nr. 2, jf. lovforslagets nr. 2.

Det foreslås, at overtrædelse af denne oplysningspligt skal kunne straffes med bøde, jf. lovforslagets nr. 3 (forslaget til ændring af lovens § 76, stk. 1, nr. 4).

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

5.1. Konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, kommuner eller amtskommuner.

5.2. Konsekvenser for erhvervslivet

5.2.1. Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget har begrænsede positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet kunsthandlere, gallerier m.v. skal betale mindre i følgeretsvederlag til kunstnerne på grund af nedsættelsen af beregnings-satserne. Til gengæld vil kunstnerne få lidt mindre i føl-

geretsvederlag. Lovens samlede erhvervsøkonomiske konsekvenser vurderes at være neutrale.

Lovforslaget medfører ikke nogen strukturelle eller direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Som nævnt i pkt. 4.2 sker der på flere måder ændringer i anvendelsesområdet for følgeretsordningen (to udvidelser og to indskrænkninger); konsekvensen af disse ændringer er økonomisk og administrativt begrænsede, og nettoeffekten vurderes at være neutral.

5.2.2. Administrative konsekvenser

Lovforslaget har begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet købere fremover kan blive forpligtet til at afregne vederlag og indsende opgørelser m.v. til Copy-Dan.

Endvidere følger det af forslaget til § 38, stk. 6, at sælgere – og i visse tilfælde købere – er forpligtet til at sende en årlig opgørelse til Copy-Dan Billedkunst om det foregående års salg af kunstværker; som omfattes af følgeretsordningen. Opgørelsen skal være attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor. Denne oplysningspligt svarer til gældende ret og pålægger således ikke virksomhederne en ny administrativ byrde.

Som noget nyt foreslås det, at Copy-Dan Billedkunst skal have adgang til efter anmodning at få tilsendt oplysninger, der er nødvendige for at sikre vederlagets betaling. Det drejer sig fx om fakturaer, oplysning om salgstidspunkt og -sted. Anmodningen skal rettes til den eller de professionelle på kunstmarkedet, som vederlagspligten påhviler. Sælger, formidler og køber har herefter en frist på 4 uger til at fremsende de ønskede oplysninger. Copy-Dan Billedkunst kan dog ikke anmode om oplysninger vedrørende salg, der har fundet sted mere end 3 år tidligere, end anmodningen fremsættes. Denne oplysningspligt forventes alene anvendt i de særlige tilfælde, hvor der er tvivl om afregning af følgeretsvederlag, og forpligtelsen skønnes derfor ikke at indebære en nævneværdig byrde for de dele af erhvervslivet, som skal betale følgeretsvederlag.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt et virksomhedspanel. Forslaget bør derfor ikke forelægges et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.

5.3. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører begrænsede administrative konsekvenser for borgerne, idet købere ifølge lovforslaget er vederlagspligtige i de situationer, hvor det alene er køberen, der optræder som professionel på kunstmarkedet.

5.4. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget tilsigter at bringe de danske regler i overensstemmelse med EU-retten (direktiv nr. 2001/84 af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk).

7. Høring

Adjunkt Hanne Kirk Deichmann, Advokatrådet, Akademiet for de Skønne Kunster, Amtrådsforeningen i Danmark, Arkitektforbundet, Beskæftigelsesministeriet, Billedkunstnernes Forbund, Copy-Dan, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Galleri Sammenslutning, Dansk Handel og Service, Danske Billedautorer, Danske Billedkunstneres Fagforening, Dansk Forfatterforening, Dansk Journalistforbund, Dansk Kulturhistorisk Museumsforening, Dansk Kunstnerråd, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Kunsthåndværkere, Danske Tegneserieskabere, Det Danske Akademi, Det Kgl. Bibliotek, docent Thomas Riis, Finansministeriet, Forbrugerrådet, Foreningen Danske Designere, Foreningen af Auktionsledere i Danmark, Foreningen af Danske Kunstmuseer, Foreningen for Dansk Internet Handel, Forsvarsministeriet, Færøernes Hjemmestyre, Grafisk Arbejdsgiverforening, Grønlands Hjemmestyre, HTS-I, Håndværksrådet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kirkeministeriet, Konkurrencestyrelsen, Kulturarvsstyrelsen, Kunsthandlerforeningen, Kunstrådet, Landsforeningen til bevaring af fotografier og film, lektor Morten Rosenmeier, Miljøministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ophavsretligt Forum, Patent- og Varemærkestyrelsen, professor Jens Schovsbo, professor Mads Bryde Andersen, professor Palle Bo Madsen, professor Peter Blume, Samrådet for Ophavsret, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statens Kunstfond, Statens Museum for Kunst, Statsministeriet, Tegnerne/Tegnerforbundet af 1919, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisnings-

F. t. l. vedr. ophavsretsloven

ministeriet, Videnskabsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

8. Samlet vurdering af konsekvenserne af lovforslaget

	Positive konsekvenser	Negative konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Et mindre fald i udgifterne til følgeretsvederlag for kunsthandlere m.v.	Et mindre fald i indtægterne fra følgeretsvederlag for kunstnerne
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	I begrænsede tilfælde kan købere fremover bliver forpligtet til at afregne vederlag og indsende opgørelser m.v. til Copy-Dan. Desuden vil professionelle sælgere m.v. efter anmodning fra Copy-Dan Billedkunst i særlige tilfælde kunne blive pålagt at udlevere oplysninger af relevans for afregning af følgeretsvederlag.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget medfører begrænsede administrative konsekvenser for borgerne, idet købere ifølge lovforslaget er vederlagspligtige i de situationer, hvor det alene er køberen, der optræder som professionel på kunstmarkedet.
Forholdet til EU-retten	Bringer de danske regler i overensstemmelse med EU-retten (direktiv nr. 2001/84 af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk).	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (Overskrift til § 38)

Forslaget er af teknisk karakter.

Forslaget har til formål at præcisere anvendelsesområdet for den foreslåede nyaffattelse af § 38.

Til nr. 2 (§ 38)

Til stk. 1

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 38, stk. 1. Forslaget har til formål at gennemføre direktivets art. 2. Opregningen i 1. pkt. af de for-

skellige typer af kunstværker, der omfattes af følgeretsordningen, er ikke udtømmende og tilsigter ingen materiel ændring i forhold til gældende ret.

Følgeretsvederlag skal betales for beskyttede kunstværker, der findes i ét eksemplar (unika), eller som er udført i begrænset antal eksemplarer af ophavsmanden selv eller med dennes tilladelse. Sådanne værker vil normalt være nummereret, signeret eller på anden måde behørigt autoriseret af kunstneren (jf. direktivets art. 2, stk. 2, 2. pkt.), hvilket typisk vil være tilfældet for så vidt angår litografier. Hvis der er tale om flere identiske eksemplarer, som ikke er nummereret, signeret eller på anden måde behørigt autoriseret af kunstneren, fx plakater, skal der ikke betales følgeretsvederlag ved videresalg. Bestemmelsen sonderer

ikke mellem brugskunst og billedkunst. Brugskunst kan således være omfattet, selv om der ikke er tale om unika. Også fotografiske værker omfattes.

Ligesom efter gældende ret omfattes bygningsværker ikke af følgeretsordningen; det fremgår af forslaget til stk. 1, 3. pkt.

Der henvises til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Forslaget har til formål at gennemføre direktivets art. 1 og 3. Følgeretten finder anvendelse på alle videresalg, hvor der som sælgere, formidlere eller købere deltager professionelle på kunstmarkedet.

Udtrykket »professionelle på kunstmarkedet« omfatter ifølge art. 1; stk. 2, bl.a. auktionshuse, kunstgallerier og kunsthandlere. Også kunstmuseer falder under begrebet professionelle på kunstmarkedet. Dog skal der ifølge direktivets betragtning nr. 18 ikke betales følgeretsvederlag, når privatpersoner sælger kunstværker til ikke-kommercielle kunstmuseer, som er åbne for almenheden, herunder de statslige og statsanerkendte museer. Erhvervsvirksomheder, der ikke optræder som professionelle på kunstmarkedet, kan sælge og købe kunst af hinanden uden at skulle betale følgeretsvederlag. Sådanne virksomheders handler med private personer falder – ligesom rent private handler, hvor både køber og sælger handler som privatpersoner – udenfor.

Vederlagsretten gælder ved alle »videresalg« af eksemplarer af kunstværker. Vederlagsretten gælder efter Kulturministeriets opfattelse ved enhver form for videresalg, herunder butiks- og auktionssalg, også salg via internetauktioner: Førstegangssalg, dvs. typisk kunstnerens eget salg af eksemplaret, falder uden for følgeretsordningen. Det betragtes som førstegangssalg, hvis den person, som sælger værkseksemplaret, har erhvervet ejendomsretten til eksemplaret fra kunstneren ved arv, kreditorforfølgning eller lignende. Når det gælder værkseksemplarer, som ikke tidligere har været handlet, og som af kunstneren indleveres i kommission hos et galleri, der formidler kontakten til kunden, betragtes handlen som et førstegangssalg, da ejendomsretten ikke overgår til galleriet, men direkte til galleriets kunde. Tilsvarende gælder, hvis galleriet udlåner det værkseksemplar, som en kunstner har indleveret i kommission, til et andet galleri, som herefter sælger eksemplaret, da der ikke er tale om et salg mellem gallerierne.

Når et galleri køber et eksemplar af et kunstværk af kunstneren selv med henblik på videresalg, skal der kun betales følgeretsvederlag ved galleriets videresalg

af værket. Køber galleriet derimod eksemplaret af en anden person end kunstneren selv, forekommer der to vederlagspligtige handler. Ved auktionssalg optræder auktionshuset typisk som formidler, og der forekommer således kun ét salg, nemlig salget mellem den oprindelige ejer af maleriet og auktionskøberen. Da auktionshuse er professionelle på kunstmarkedet, skal der betales vederlag.

Pligten til at betale vederlag påhviler som udgangspunkt sælger eller formidler, jf. forslaget til stk. 2, 2. pkt. Et krav på vederlag kan således rettes imod to personer, som hæfter solidarisk for vederlagets betaling.

Efter forslaget udstrækkes vederlagspligten til også at omfatte køber, men kun i de tilfælde, hvor køberen er den eneste part, der optræder som professionel på kunstmarkedet i forbindelse med den pågældende handel, jf. § 38, stk. 2, 3. pkt. Det er således muligt at gøre vederlagskravet gældende over for en professionel part i alle salgssituationer. En privatperson kan ikke hæfte for vederlagets betaling.

Der gælder en mindstegrænse for, hvilke videresalg der udløser følgeretsvederlag. Handler, hvor salgsprisen er under 300 euro (ekskl. moms) (svarende til ca. 2.200 kr.), kan gennemføres uden afregning af følgeretsvederlag til kunstneren. Det følger af forslaget til § 38, stk. 2, 4. pkt.

Der skal i ingen tilfælde svares mere end 12.500 euro (svarende til ca. 93.000 kr.) ved et videresalg af et eksemplar af et kunstværk, jf. forslaget til stk. 2, 5. pkt.

Der henvises til pkt. 4.2 og 4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 3

Forslaget indebærer en ændring af de hidtil gældende regler om beregning af følgeretsvederlaget. Forslaget har til formål at gennemføre direktivets art. 4. Der henvises til pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Vederlaget beregnes af salgsprisen inkl. auktionssalær og værdien af tilbehør. Tilbehør omfatter rammer, ophæng, sokler, teknisk udstyr og lignende, som følger med i handelen, uanset om tilbehøret er fastgjort til eksemplaret. Der kan ikke foretages fradrag af værdien af kostbare materialer, herunder ædle metaller og ædelstene. Det er således den samlede salgspris, der skal lægges til grund ved beregning af følgeretsvederlaget, dog ekskl. moms.

Det er kursen på salgstidspunktet, der er afgørende for omregningen fra danske kroner til euro.

Til stk. 4

Den gældende formulering af § 38, stk. 4, videreføres uændret.

Retten til følgeretsvederlag følger den almindelige beskyttelsestid, dvs. at retten varer i indtil 70 år efter udgangen af ophavsmandens dødsår.

Følgeretten er personlig og uoverdragelig, jf. stk. 4, 2. pkt. Retten til følgeretsvederlag kan ikke overdrages til andre, heller ikke ved bodeling, eller frafaldes over for den professionelle køber, sælger eller formidler.

Kredsen af arveberettigede efter kunstneren er ifølge stk. 4, 3. pkt., begrænset til ægtefælle og livsarvinger. Kunstneren er således afskåret fra at testamentere retten til følgeretsvederlag til andre. I tilfælde, hvor der ikke findes berettigede arvinger, tilfalder vederlaget den organisation, som administrerer ordningen, dvs. Copy-Dan Billedkunst (4. pkt.).

Følgeretten er en særlig vederlagsret, som ikke er omfattet af ophavsmandens enerettigheder, jf. ophavsretslovens § 2. Manglende betaling af følgeretsvederlag udgør derfor ikke en ophavsretlig krænkelse af § 2.

Til stk. 5

Den gældende formulering af § 38, stk. 5, forslås videreført med enkelte redaktionelle ændringer.

Følgeretsvederlag kan kun gøres gældende af forvaltningsorganisationen, hvorved der er etableret en særlig legitimation for organisationen til at gennemføre vederlagskravene også i tilfælde, hvor den pågældende kunstner er ukendt eller ikke har taget kontakt til organisationen. Organisationens oppebærer ligeledes vederlag for ophavsmænd, som er afdøde ved døden uden at efterlade sig ægtefælle eller livsarvinger.

I overensstemmelse med den hidtidige praksis kan de indbetalte vederlag efter udløbet af fristen på 3 år anvendes til almene formål eller til dækning af administrationsomkostninger, jf. stk. 5, 3. pkt. Ved godkendelse af organisationen påser ministeriet, at vedtægterne sikrer, at alle berettigede, herunder udenlandske ophavsmænd, opnår lige ret med hensyn til vederlagsfordeling. Organisationens kan i vedtægterne foreskrive, at visse midler ikke fordeles individuelt, hvis der foreligger mindretalsgarantier.

Siden ordningens indførelse i 1990 har det været Copy-Dan Billedkunst, som kulturministeren har godkendt i medfør af § 38, stk. 5. I 2004 blev organisationens godkendelse forlænget til udgangen af 2007.

Til stk. 6

§ 38, stk. 6, foreslås ændret. Forslaget har til formål at gennemføre direktivets art. 9.

Bestemmelsen i stk. 6, nr. 1, om fremsendelse af en årlig opgørelse svarer i hovedsagen til gældende ret. Da købere, der er professionelle på kunstmarkedet, som noget nyt hæfter for betaling af følgeretsvederlag, jf. forslaget til § 38, stk. 2, 3. pkt., foreslås det, at sådanne købere også skal fremsende en årlig opgørelse til Copy-Dan Billedkunst.

Bestemmelsen i stk. 6, nr. 2, er ny. I overensstemmelse med direktivets art. 9 kan Copy-Dan Billedkunst efter forslaget kræve at få tilsendt alle oplysninger, der er nødvendige for at sikre vederlagets betaling. Anmodning om oplysninger rettes til den eller de professionelle på kunstmarkedet, som vederlagspligten påhviler efter stk. 2, 2. og 3. pkt. Sælger, formidler og køber har en frist på 4 uger fra modtagelsen af anmodningen til at fremsende de ønskede oplysninger. Copy-Dan Billedkunst kan dog ikke anmode om oplysninger vedrørende salg, der har fundet sted mere end 3 år tidligere, end anmodningen fremsættes.

Til nr. 3 (§ 76)

Der er tale om en konsekvensændring. Pligten til at fremsende en årlig opgørelse udvides til at omfatte oplysninger, som er nødvendige for at sikre betaling af vederlag, såfremt Copy-Dan Billedkunst anmoder herom, jf. forslaget til § 38, stk. 6. Som konsekvens heraf bør straffebestemmelsen i § 76, stk. 1, nr. 4, udvides, således at det kan give bødestraf ikke at iagttage oplysningspligten.

Til § 2

Til stk. 1-3

Direktivet skal være gennemført i national ret senest 1. januar 2006, og loven forslås derfor at træde i kraft den 1. januar 2006.

Det betyder, at videresalg, herunder aftaler om videresalg, af kunstværker, der finder sted den 1. januar 2006 eller senere, er omfattet af lovforslaget.

Ved bedømmelsen af, om det er de nye eller de gamle regler, som finder anvendelse på et videresalg, lægges der således vægt på tidspunktet for indgåelse af aftalen om videresalg. Lovforslaget finder således anvendelse, hvis aftale om videresalg indgås den 1. januar 2006 eller senere, uanset om kunstværket er frembragt på et tidligere tidspunkt.

For så vidt angår kunstværker, som er aftalt videresolgt før 1. januar 2006, finder de gamle regler anvendelse. Lovforslaget får således også betydning for kunstværker, der er frembragt før lovens ikrafttræden.

Til stk. 4

Reglerne i bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker indarbejdes i loven i det omfang, direktivet giver mulighed herfor, og bekendtgørelsen foreslås derfor ophævet.

Til § 3

Da lovforslaget kan siges at have konsekvenser på områder, der er dækket af hjemmestyreordningerne på Færøerne og i Grønland, bør en ikrafttræden på Færøerne og i Grønland først ske efter forhandlinger med de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 725 af 6. juli 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til § 38 affattes således:

»Følgeretsvederlag«

Vederlag for erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker

§ 38. Ved erhvervsmæssigt videresalg af eksemplarer af kunstværker har ophavsmanden ret til et vederlag på 5 pct. af salgsprisen ekskl. moms.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke bygningsværker. Værker af brugskunst er ikke omfattet, hvis de er fremstillet i flere identiske eksemplarer.

Stk. 3. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om vederlagets beregning, herunder bestemmelser om mindstebeløb for den salgspris, som skal medføre ret til vederlag.

Stk. 4. Retten til vederlag består indtil ophavsrettens udløb, jf. § 63. Retten er personlig og uoverdragelig. Efter ophavsmandens død falder retten dog i arv til ophavsmandens ægtefælle og livsarvinger. Efterlader ophavsmanden sig ikke ægtefælle eller livsarvinger, tilfalder vederlagsretten den organisation, som er nævnt i stk. 5.

Stk. 5. Retten til vederlag kan kun gøres gældende af en organisation, som er godkendt af kulturministeren. Organisationen forestår opkrævningen og foretager udlodningen til de berettigede. Den berettigedes krav mod organisationen består, indtil 3 år er forløbet fra udgangen af det år, i hvilket videresalget fandt sted. Forældelsen afbrydes ved skriftligt påkrav fra den berettigede.

2. § 38 affattes således:

»§ 38. Ophavsmanden har ret til vederlag ved videresalg af eksemplarer af kunstværker, herunder malerier, collager, tegninger, graveringer, tryk, litografier, skulpturer, vægtæpper, keramisk kunst, glaskunst og fotografiske værker (følgeretsvederlag). Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter eksemplarer af kunstværker, som er udført i ét eksemplar eller i et begrænset antal af ophavsmanden selv eller med dennes tilladelse. Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter ikke bygningsværker.

Stk. 2. Følgeretsvederlag skal betales ved alle videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og kunsthandlere. Pligten til at betale vederlag påhviler sælgeren eller formidleren. Er det alene køberen, der er professionel på kunstmarkedet, påhviler vederlagspligten dog denne. Der skal kun betales vederlag, hvis salgsprisen overstiger 300 euro (ekskl. moms). Det samlede vederlag kan ikke overstige 12.500 euro (ekskl. moms) pr. eksemplar.

Stk. 3. Vederlaget beregnes som

- a) 5 % af den del af salgsprisen, der udgør indtil 50.000 euro (ekskl. moms),

Gældende formulering

Stk. 6. Ved erhvervsmæssigt videresalg som nævnt i stk. 1 er sælgeren forpligtet til at fremsende en årlig opgørelse over salget af kunstværker attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor til den organisation, som er nævnt i stk. 5.

Lovforslaget

- b) 3 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 50.000,01 og 200.000 euro (ekskl. moms),
- c) 1 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 200.000,01 og 350.000 euro (ekskl. moms),
- d) 0,5 % af den del af salgsprisen, der ligger mellem 350.000,01 og 500.000 euro (ekskl. moms), og
- e) 0,25 % af den del af salgsprisen, der ligger over 500.000 euro (ekskl. moms).

Stk. 4. Retten til vederlag består indtil ophavsrettens udløb, jf. § 63. Retten er personlig og uoverdragelig. Efter ophavsmandens død falder retten dog i arv til ophavsmandens ægtefælle og livsarvinger. Efterlader ophavsmanden sig ikke ægtefælle eller livsarvinger, tilfalder vederlagsretten den organisation, som er nævnt i stk. 5.

Stk. 5. Følgeretsvederlag kan kun gøres gældende af en organisation, som er godkendt af kulturministeren. Organisationen forestår opkrævningen og foretager fordelingen til de berettigede. Den berettigedes krav mod organisationen består, indtil 3 år er forløbet fra udgangen af det år, i hvilket videresalget fandt sted. Forældelsen afbrydes ved skriftligt påkrav fra den berettigede.

Stk. 6. Sælgere, formidlere og købere, jf. stk. 2, 2. og 3. pkt., skal

- 1) fremsende en årlig opgørelse til organisationen pr. 1. juni over det foregående års salg af kunstværker, som omfattes af følgeretsordningen, jf. stk. 1 og 2, attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor, og
- 2) efter anmodning fra organisationen inden 4 uger fra modtagelse af anmodningen fremsende alle de oplysninger, der er nødvendige for at sikre betaling af vederlag, når organisationen anmoder herom inden for 3 år efter videresalget.«

3. § 76, stk. 1, nr. 4, affattes således:

- »4) undlader at fremsende opgørelse eller oplysninger efter § 38, stk. 6,«.

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 2**

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2006.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på aftaler om videresalg, som indgås den 1. januar 2006 eller senere.

Stk. 3. For så vidt angår aftaler om videresalg, som er indgået før den 1. januar 2006, finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 ophæves.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker

I medfør af § 38, stk. 3, i lov nr. 395 af 14. juni 1995 om ophavsret fastsættes:

§ 1. Efter ophavsretslovens § 38, stk. 1, har ophavsmanden ved erhvervsmæssigt videresalg af eksemplarer af kunstværker ret til et vederlag på 5 pct. af salgsprisen ekskl. moms (følgeret).

§ 2. Retten tilkommer ophavsmænd, som på salgstidspunktet er

- 1) statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, jf. lovens § 85, stk. 4, eller
- 2) udenlandske statsborgere fra eller bosat i et land, der har tiltrådt Bernerkonventionen og har gennemført en følgeretsordning som omhandlet i konventionens artikel 14 ter, jf. § 4, nr. 2, i anordning nr. 964 af 12. december 1995 om anvendelsen af ophavsretsloven i forhold til andre lande m.v.

§ 3. Retten gælder ved salg af

- 1) værker af billedkunst, herunder malerier, skulpturer, tegninger, grafiske arbejder og billedtekstiler,
- 2) værker af brugskunst, herunder guld- og sølvmedearbejder, smykker og keramiske arbejder, medmindre de er fremstillet i flere identiske eksemplarer, samt
- 3) fotografiske værker.

§ 4. Retten består indtil ophavsrettens udløb, jf. lovens § 63.

§ 5. Retten er knyttet til videresalg, der foretages eller formidles erhvervsmæssigt, herunder byttehandel, hvad enten salget sker ved butiksel eller auktionshandel eller på anden måde. Retten gælder ved salg til såvel private som erhvervsdrivende.

Stk. 2. Pligten til at betale vederlag påhviler den, der erhvervsmæssigt sælger eller formidler salg af kunstværker.

§ 6. Når ophavsmanden sælger eksemplarer, som ophavsmanden ikke tidligere har overdraget til andre, skal der ikke betales vederlag. Det samme gælder, når nogen på grundlag af ejendomsrettens overgang fra ophavsmanden ved arv, kreditorfølging eller bodeling sælger eksemplarer, som ophavsmanden ikke tidligere har overdraget til andre.

Stk. 2. Ved private handler, hvor der ikke medvirker nogen, der erhvervsmæssigt sælger eller formidler salg af kunstværker, skal der ikke betales vederlag.

§ 7. Vederlaget beregnes som 5 pct. af eksemplarets salgspris inkl. eventuelt auktionssalær, men ekskl. moms.

Stk. 2. I beregningsgrundlaget skal indgå værdien af rammer, ophæng, sokler, teknisk udstyr og lignende, som følger med i handelen, uanset om tilbehøret er fastgjort til eksemplaret. Ved salg af guld- og sølvmedearbejder er sælgeren dog berettiget til at fradrage værdien af ædle metaller og ædelstene.

§ 8. Der skal kun betales vederlag, hvis salgsprisen overstiger 2.000 kr. (ekskl. moms).

§ 9. Den, der erhvervsmæssigt sælger kunstværker, har pligt til hvert år at sende Copy-Dan, Billedkunst, en opgørelse over salget af værker, for hvilke der skal svares følgeretsvederlag. Opgørelsen skal være attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor, jf. lovens § 38, stk. 6. Opgørelsen skal foreligge senest den 1. juni i året efter det kalenderår, hvori salget har fundet sted.

§ 10. Overtrædelse af bestemmelsen i § 9 kan medføre straf i form af bøde, jf. lovens § 76, stk. 1, nr. 4.

§ 11. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 1996 og har virkning fra den 1. juli 1995.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 440 af 8. juni 1990
om beregning af følgeretsvederlag i henhold til
ophavsretsloven ophæves.

Kulturministeriet, den 18. april 1996

Jytte Hilden

/ J. Nørup-Nielsen

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,¹⁾

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,²⁾

efter proceduren i traktatens artikel 251,³⁾ på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 6. juni 2001, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Inden for ophavsret er følgeret en uoverdragelig og ufravigelig ret, som giver ophavsmanden til et originalt billedkunstværk ret til at få del i det økonomiske udbytte af efterfølgende videresalg af det pågældende kunstværk.

(2) Følgeret er en formueret, som giver ophavsmanden/kunstneren mulighed for at modtage vederlag i forbindelse med efterfølgende videresalg af værket. Genstanden for følgeret er det fysiske værk, dvs. det medium, som bærer det beskyttede værk.

(3) Formålet med følgeret er at sikre ophavsmænd til billedkunstværker del i deres originale kunstværkers økonomiske succes. Følgeret bidrager til at give ophavsmænd til billedkunstværker de samme økonomiske rettigheder som andre kunstnere, der får indtægter fra den løbende udnyttelse af deres værker.

(4) Følgeret er en integreret del af ophavsretten og udgør en væsentlig forrettighed for ophavsmænd. Det er nødvendigt, at der indføres en sådan ret i samtlige medlemsstater for at sikre kunstnerne et passende og ensartet beskyttelsesniveau.

(5) Ifølge traktatens artikel 151, stk. 4, skal Fællesskabet tage hensyn til de kulturelle aspekter i sin indsats i henhold til andre bestemmelser i traktaten.

(6) Ifølge Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker kan følgeret kun anvendes, hvis dette er muligt i henhold til lovgivningen i det land, hvor ophavsmanden hører til. Følgeretten er derfor fakultativ og underkastet gensidighedsprincippet. Det fremgår af De Europæiske Fællesskabers Domstols retspraksis om anvendelsen af princippet i traktatens artikel 12 om forbud mod forskelsbehandling, som præciseret i dommen af 20. oktober 1993 i de forenede sager C-92/92 og C-326/92, Phil Collins m.fl.,⁴⁾ at nationale bestemmelser, som indeholder gensidighedsklausuler, ikke kan påberåbes for at nægte statsborgere fra andre medlemsstater de rettigheder, som tilkommer den pågældende medlemsstats egne statsborgere. Anvendelsen af sådanne bestemmelser i en fællesskabsretlig sammenhæng er i strid med det princip om ligebehandling, der følger af forbuddet mod al forskelsbehandling på grund af nationalitet.

(7) Med den stadig større internationalisering af fællesskabsmarkedet for nutidig og moderne kunst i Fællesskabet, som fremskyndes af virkningerne af den nye økonomi, og i en retlig situation, hvor kun få lande uden for Den Europæiske Union anerkender følgeretten, er det af væsentlig betydning, at Det Europæiske Fællesskab på internationalt plan indleder forhandlinger med henblik på at gøre Bernerkonventionens artikel 14 b obligatorisk.

(8) Under hensyn til netop dette internationale marked og det forhold, at der ikke eksisterer en følgeret i visse medlemsstater, samt forskellene mellem de eksisterende nationale ordninger, der anerkender en sådan ret, er det af væsentlig betydning, at der både for så vidt angår ikrafttrædelse og den materielle regulering af retten indføres overgangsbestemmelser, der opretholder det europæiske markeds konkurrenceevne.

(9) På nuværende tidspunkt er følgeret hjemlet i de fleste medlemsstaters lovgivning. I de tilfælde hvor der findes en sådan lovgivning, er der imidlertid forskelle, bl.a. hvad angår de omfatte-

de værker, rettighedshaverne, vederlagssatsen, de vederlagspligtige transaktioner samt beregningsgrundlaget. Det har afgørende betydning for konkurrenceforholdene i det indre marked, om en sådan ret anvendes, da en betalingsforpligtelse på grundlag af følgeret er et forhold, som enhver, der ønsker at sælge et kunstværk, skal tage i betragtning. En sådan ret er derfor en faktor, som bidrager til at skabe konkurrencefordrejninger samt til flytning af salgsaktiviteter inden for Fællesskabet.

(10) Sådanne forskelle med hensyn til følgerettens forekomst i og anvendelse af medlemsstaterne har direkte negative følger for gennemførelsen af det indre marked for kunstværker efter traktatens artikel 14. I den situation er traktatens artikel 95 det rette retsgrundlag.

(11) Ifølge traktaten er Fællesskabets mål at skabe grundlag for en stadig snævrere sammenlutning mellem de europæiske folk, at styrke forbindelserne mellem Fællesskabets medlemsstater og at sikre deres økonomiske og sociale fremskridt gennem fælles handling ved at fjerne de skranker, som deler Europa. Traktaten foreskriver derfor oprettelse af et indre marked, der indebærer fjernelse af hindringer for den frie bevægelighed for varer, fri udveksling af tjenesteydelser og fri etableringsret samt gennemførelse af en ordning, som sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrejes. Harmonisering af medlemsstaternes følgeretslovgivning bidrager til at nå disse mål.

(12) Ved Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag,⁵⁾ indføres der gradvis et EF-afgiftssystem, som bl.a. finder anvendelse på kunstværker. Skattemæssige foranstaltninger er utilstrækkelige til at sikre, at kunstmarkedet fungerer harmonisk. Dette mål kan kun nås, hvis der gennemføres en harmonisering af følgeretslovgivningen.

(13) De lovgivningsmæssige forskelle, som har forstyrrende virkninger på det indre markeds funktion, bør fjernes, og det bør forhindres, at sådanne nye forskelle opstår. Det er ikke nødvendigt at fjerne eller forhindre forskelle, som kan forventes ikke at udgøre en hindring for det indre markeds funktion.

(14) Det indre marked kan kun fungere korrekt, hvis konkurrencevilkårene ikke fordrejes. Forskellene mellem de nationale følgeretsbestemmelser fordrejer konkurrencen og fører til flytning af salgsaktiviteter inden for Fællesskabet, hvorved der opstår forskelsbehandling af kunstnere alt efter, hvor deres værker sælges. Dette spørgsmål har derfor grænseoverskridende aspekter, som ikke kan reguleres tilfredsstillende ved en indsats fra medlemsstaternes side. Manglende fællesskabsindsats vil derfor være i modstrid med traktatens krav om at hindre konkurrencefordrejning og forskelsbehandling.

(15) I betragtning af de store forskelle mellem de nationale bestemmelser er det derfor nødvendigt at vedtage harmoniseringsforanstaltninger for at fjerne forskellene mellem medlemsstaternes lovgivninger på de områder, hvor sådanne forskelle kan medføre, at der skabes eller oprettholdes fordrejede konkurrencevilkår. Det er imidlertid ikke nødvendigt at harmonisere alle bestemmelserne i medlemsstaternes følgeretslovgivning. For at give medlemsstaterne så stor beslutningsfrihed som muligt er det tilstrækkeligt at begrænse harmoniseringen til de nationale bestemmelser, der har de mest direkte følger for det indre markeds funktion.

(16) Direktivet er således i sin helhed i overensstemmelse med subsidiaritets- og proportionalitetsprincippet som fastsat i traktatens artikel 5.

(17) Ifølge Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder⁶⁾ fortsætter ophavsretten indtil 70 år efter ophavsmandens død. Følgeretten bør have samme varighed. Det er derfor kun moderne og nutidige originalkunstværker, der vil være omfattet af følgeret. For at denne ret kan inkorporeres i retssystemerne i de medlemsstater, hvor der ved direktivets vedtagelse ikke findes følgeret for kunstnere, og for at erhvervsdrivende i disse medlemsstater kan tilpasse sig denne ret gradvis og samtidig forblive økonomisk levedygtige, bør de pågældende medlemsstater dog i en begrænset overgangsperiode kunne vælge ikke at anvende følgeret for kunstnerens retssuccessorer efter kunstnerens død.

(18) Følgerettens anvendelse bør udvides til at omfatte alt videresalg, med undtagelse af videre-

salg direkte mellem personer, der handler som privatpersoner, uden deltagelse af en professionel på kunstmarkedet. Følgeretten bør ikke udvides til at omfatte videresalg foretaget af personer, der handler som privatpersoner, til non-profitmuseer, som er åbne for offentligheden. I den specielle situation hvor kunstgallerier erhverver værker direkte fra ophavsmanden, bør medlemsstaterne have mulighed for at fritage videresalg af værker i løbet af de første tre år efter erhvervelsen for følgeret. Der bør dog tages hensyn til kunstnerens interesser derved, at denne fritagelse begrænses til videresalg, hvor videresalgsprisen ikke overstiger 10000 EUR.

(19) Det bør præciseres, at den harmonisering, som foretages ved dette direktiv, ikke gælder for forfatters og komponisters originale manuskripter.

(20) Det er nødvendigt at indføre effektive regler med udgangspunkt i de erfaringer med følgeretten, der allerede er gjort i medlemsstaterne. Følgeretsvederlaget bør beregnes som en procentdel af salgsprisen og ikke af værditilvæksten for de værker, hvis oprindelige værdi er steget.

(21) De kunstværkkategorier, som er omfattet af følgeret, bør harmoniseres.

(22) Undladelse af at anvende følgeret for beløb under minimumsbeløbsgrænsen kan bidrage til at undgå opkrævnings- og administrationsomkostninger, som er uforholdsmæssigt store i forhold til gevinsten for kunstneren. I medfør af subsidiaritetsprincippet skal medlemsstaterne have mulighed for at fastsætte nationale beløbsgrænser, der er lavere end fællesskabsgrænsen, for at fremme debuterende kunstneres interesser. På grund af de lave beløb, der er tale om, forventes en sådan undtagelse ikke at få nævneværdige følger for det indre markeds korrekte funktion.

(23) De vederlagssatser, medlemsstaterne har fastsat for anvendelsen af følgeret, er på nuværende tidspunkt meget forskellige. For at det indre marked for moderne og nutidskunst kan fungere effektivt, er det nødvendigt, at der i videst muligt omfang fastsættes ensartede satser.

(24) Af hensyn til en behørig vægtning af de forskellige interesser på markedet for originalkunstværker bør der fastsættes et degressivt følgeretsvederlag på grundlag af beløbsgrænser.

Det er vigtigt at nedbringe risikoen for flytning af salgsaktiviteterne og for omgåelse af Fællesskabets følgeretslovgivning.

(25) Det bør i princippet være sælgeren, der skal betale vederlaget. Medlemsstaterne bør have mulighed for at gøre undtagelser fra dette princip, for så vidt angår pligten til at betale. Sælgeren er den person eller virksomhed, på hvis vegne salget sker.

(26) Der bør indføres en ordning med mulighed for regelmæssig justering af beløbsgrænser og vederlagssatser. Det bør i den forbindelse pålægges Kommissionen at udarbejde regelmæssige rapporter om den faktiske anvendelse af følgeret i medlemsstaterne og om dennes virkning på kunstmarkedet i Fællesskabet og i givet fald at fremsætte forslag til ændring af direktivet.

(27) Det skal under overholdelse af subsidiaritetsprincippet fastsættes, hvem der har ret til følgeretsvederlag. Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes arveret. Ophavsmandens rets-successorer bør dog fuldt ud kunne gøre følgeretten gældende efter ophavsmandens død, i hvert fald efter udløbet af ovennævnte overgangsperiode.

(28) Det påhviler medlemsstaterne at håndhæve følgeretten, særlig med henblik på dens forvaltning. Forvaltningen kan eventuelt overlades til en forvaltningsorganisation. Medlemsstaterne bør sikre, at forvaltningsorganisationernes arbejde er kendetegnet af åbenhed og effektivitet. Medlemsstaterne skal også sikre, at vederlag til ophavsmænd, som er statsborgere i andre medlemsstater, faktisk opkræves og udbetales. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes ordninger for opkrævning og udbetaling.

(29) Følgeretten bør kun gælde for statsborgere i Fællesskabet og for ophavsmænd fra de tredjelande, hvor der ydes ophavsmænd, som er statsborgere i medlemsstaterne, en sådan beskyttelse. En medlemsstat bør have mulighed for at udvide denne ret til også at gælde for ophavsmænd fra tredjelande, som har deres sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat.

(30) Der bør indføres passende og praktisk anvendelige metoder til kontrol af handelstransaktionerne for at sikre, at medlemsstaterne faktisk anvender følgeretten. Dette indebærer også en ret for ophavsmanden eller dennes repræsentant

til at indhente de nødvendige oplysninger hos den fysiske eller juridiske person, der er forpligtet til at betale vederlaget. Medlemsstater, som indfører kollektiv forvaltning af følgeretten, kan også bestemme, at kun de organer, der er ansvarlige for denne kollektive forvaltning, har ret til at indhente oplysninger -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1

Følgerettens genstand

1. Medlemsstaterne indfører for ophavsmanden til et originalkunstværk en følgeret, som er en uoverdragelig og selv på forhånd ufravigelig ret til et vederlag baseret på salgsprisen ved ethvert videresalg af det pågældende kunstværk efter ophavsmandens første afhændelse af det.

2. Den i stk. 1 nævnte ret finder anvendelse på alt videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og alle kunsthandlere i øvrigt.

3. Medlemsstaterne kan bestemme, at den i stk. 1 nævnte ret ikke finder anvendelse på videresalg, hvor sælgeren har erhvervet værket direkte fra ophavsmanden mindre end tre år inden videresalget, og videresalgsprisen ikke overstiger 10000 EUR.

4. Følgeretsvederlaget skal betales af sælgeren. Medlemsstaterne kan bestemme, at en anden af de i stk. 2 omhandlede fysiske og juridiske personer end sælgeren er forpligtet til at betale vederlaget enten alene eller i fællesskab med sælgeren.

Artikel 2

Kunstværker, som er omfattet af følgeretten

1. Ved »originalkunstværk« forstår i dette direktiv billedkunstværker, herunder malerier, collager, tegninger, graveringer, tryk, litografier, skulpturer, vægtæpper, keramisk kunst, glas-kunst og fotografiske værker, i det omfang der er tale om værker, som er udført af kunstneren selv, eller om eksemplarer, der betragtes som originalkunstværker.

2. Eksemplarer af kunstværker, som er omfattet af dette direktiv, og som er udført i begrænset antal af kunstneren selv eller med hans tilladelse, betragtes som originalkunstværker for så vidt angår dette direktiv. Sådanne eksemplarer vil normalt være nummereret, signeret eller på anden måde behørigt autoriseret af kunstneren.

KAPITEL II SÆRLIGE BESTEMMELSER

Artikel 3

Beløbsgrænser

1. Medlemsstaterne fastsætter en minimums-salgspris, som udgør grænsen for, hvornår de i artikel 1 nævnte salg er omfattet af følgeret.

2. Minimumssalgsprisen kan under ingen omstændigheder være højere end 3000 EUR.

Artikel 4

Vederlagssatser

1. For det vederlag, der er nævnt i artikel 1, fastsættes følgende satser:

- a) 4 % for den del af salgsprisen, der udgør indtil 50000 EUR
- b) 3 % for den del af salgsprisen, der ligger mellem 50000,01 og 200000 EUR
- c) 1 % for den del af salgsprisen, der ligger mellem 200000,01 og 350000 EUR
- d) 0,5 % for den del af salgsprisen, der ligger mellem 350000,01 og 500000 EUR
- e) 0,25 % for den del af salgsprisen, der ligger over 500000 EUR.

Det samlede vederlag kan dog ikke være højere end 12500 EUR.

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne anvende en sats på 5 % for den del af salgsprisen, der er nævnt i stk. 1, litra a).

3. Hvis den fastsatte minimumssalgspris er lavere end 3000 EUR, fastsætter medlemsstaten ligeledes en sats for den del af salgsprisen, der udgør indtil 3000 EUR; denne sats kan ikke være lavere end 4 %.

Artikel 5

Beregningsgrundlag

De i artikel 3 og 4 nævnte salgspriser er eksklusive skatter og afgifter.

Artikel 6

Personer med ret til vederlag

1. Det i artikel 1 nævnte vederlag betales til værkets ophavsmand og, med forbehold af artikel 8, stk. 2, efter dennes død til retssuccessorerne.

2. Medlemsstaterne kan indføre en obligatorisk eller fakultativ kollektiv forvaltning af det i artikel 1 nævnte vederlag.

Artikel 7

Statsborgere fra tredjelande med ret til vederlag

1. Medlemsstaterne fastsætter, at følgeret kun tilkommer ophavsmænd, som er statsborgere i tredjelande, og, med forbehold af artikel 8, stk. 2, deres retssuccessorer i overensstemmelse med dette direktiv og den pågældende medlemsstats lovgivning, hvis lovgivningen i det land, hvor ophavsmanden eller dennes retssuccessor er statsborger, giver ophavsmænd fra medlemsstaterne og deres retssuccessorer beskyttelse af følgeret i dette land.

2. På baggrund af oplysninger fra medlemsstaterne offentliggør Kommissionen snarest en vejledende liste over de tredjelande, som opfylder betingelserne i stk. 1. Denne liste ajourføres løbende.

3. Enhver medlemsstat kan behandle ophavsmænd, som ikke er statsborgere i en medlemsstat, men har deres sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, på samme måde som deres egne statsborgere for så vidt angår beskyttelse af følgeret.

Artikel 8

Beskyttelsestiden for følgeret

1. Beskyttelsestiden for følgeret er den samme som den, der er fastsat i artikel 1 i direktiv 93/98/EØF.

2. Som en undtagelse fra stk. 1 kan de medlemsstater, som ikke anvender følgeret [på den i artikel 13 omhandlede ikrafttrædelsesdato], i en periode, som udløber senest den 1. januar 2010, undlade at anvende følgeret for kunstnerens retssuccessorer efter kunstnerens død.

3. Medlemsstater, som stk. 2 finder anvendelse på, kan få to ekstra år, hvis det er nødvendigt med henblik på at sætte de erhvervsdrivende i de pågældende medlemsstater i stand til gradvis at tilpasse sig følgeretssystemet og stadigvæk opretholde deres økonomiske levedygtighed, før det pålægges dem at anvende følgeret for kunstnerens retssuccessorer efter kunstnerens død. Senest 12 måneder efter udløbet af den i stk. 2 omhandlede periode skal den pågældende medlemsstat underrette Kommissionen og meddele den sine grunde, således at Kommissionen efter passende høringer kan afgive udtalelse inden for tre måneder efter modtagelsen af sådanne oplysninger. Følger medlemsstaten ikke Kommissionens udtalelse, skal den inden en måned underrette Kommissionen herom og begrunde sin afgørelse. Medlemsstatens underretning og begrundelse samt Kommissionens udtalelse skal offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende og videresendes til Europa-Parlamentet.

4. Hvis der inden udløbet af den i artikel 8, stk. 2 og 3, omhandlede tidsfrist opnås resultater i internationale forhandlinger om udvidelse af følgeretten på internationalt plan, forelægger Kommissionen passende forslag.

Artikel 9

Ret til at indhente oplysninger

Medlemsstaterne fastsætter, at de i artikel 6 omhandlede personer inden for en frist på tre år efter videresalget hos de i artikel 1, stk. 2, nævnte professionelle på kunstmarkedet kan kræve alle de oplysninger, der er nødvendige for at sikre betaling af vederlag i forbindelse med videresalget.

KAPITEL III

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 10

Anvendelse i tid

Dette direktiv finder anvendelse på alle originalkunstværker som defineret i artikel 2, der den 1. januar 2006 fortsat er beskyttet af medlemsstaternes lovgivning om ophavsret, eller som på denne dato opfylder kriterierne for beskyttelse i henhold til bestemmelserne i dette direktiv.

*Artikel 11**Revision*

1. Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2009 og derefter hvert fjerde år Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om gennemførelsen af dette direktiv og dets virkninger med særlig vægt på konkurrencemulighederne på markedet for moderne og nutidskunst i Fællesskabet, navnlig hvad angår Fællesskabets stilling i forhold til relevante markeder, som ikke anvender følgeret, og på fremme af kunstnerisk udfoldelse samt forvaltningen i medlemsstaterne. Kommissionen undersøger især direktivets følger for det indre marked og virkningen af, at følgeret indføres i de medlemsstater, som ikke anvendte den i national ret inden direktivets ikrafttræden. Kommissionen forelægger i givet fald forslag om tilpasning af minimumsbeløbsgrænsen og vederlagssatserne til udviklingen inden for branchen, forslag vedrørende det i artikel 4, stk. 1, nævnte maksimale vederlag samt andre forslag, som den anser for nødvendige for at gøre direktivet mere effektivt.

2. Der nedsættes et kontaktudvalg. Det skal bestå af repræsentanter for medlemsstaternes kompetente myndigheder. Det skal have en repræsentant for Kommissionen som formand og mødes enten på formandens initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstats delegation.

3. Udvalget har følgende opgaver:

- at tilrettelægge konsultationer om alle spørgsmål vedrørende dette direktivs anvendelse
- at lette informationsudvekslingen mellem Kommissionen og medlemsstaterne om den relevante udvikling på kunstmarkedet i Fællesskabet.

*Artikel 12**Gennemførelse*

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 2006. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 13**Ikrafttrædelse*

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

*Artikel 14**Adressater*

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 27. september 2001.

På Europa-Parlamentets vegne

N. Fontaine

Formand

På Rådets vegne

C. Picqué

Formand

¹⁾ EFT C 178 af 21.6.1996, s. 16, og EFT C 125 af 23.4.1998, s. 8.

²⁾ EFT C 75 af 10.3.1997, s. 17.

³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 9.4.1997 (EFT C 132 af 28.4.1997, s. 88), bekræftet den 27.10.1999, Rådets fælles holdning af 19.6.2000 (EFT C 300 af 20.10.2000, s. 1) og Europa-Parlamentets afgørelse af 13.12.2000 (EFT C 232 af 17.8.2001, s. 173), Europa-Parlamentets afgørelse af 3.7.2001 og Rådets afgørelse af 19.7.2001.

⁴⁾ Sml. 1993 I, s. 5145.

⁵⁾ EFT L 145 af 13.6.1977, s. 1. Senest ændret ved direktiv 1999/85/EF (EFT L 277 af 28.10.1999, s. 34).

⁶⁾ EFT L 290 af 24.11.1993, s. 9.

Gennemgang af følgeretsdirektivets bestemmelser

Den gældende danske følgeretsordning er på mange punkter i overensstemmelse med direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalt kunstværk.

Nedenfor følger en gennemgang af bestemmelserne i direktivet i forhold til den gældende lov. I forbindelse med gennemgangen af de enkelte bestemmelser er det angivet, om bestemmelsen giver anledning til lovændring. Direktivet tilsigtes gennemført ved en ændring af ophavsretslovens § 38 og i tilknytning hertil ophævelse af bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervs-mæssigt videresalg. Den gældende ordning findes at være velfungerende, og direktivet søges derfor gennemført ved færrest mulige ændringer i den gældende ordning.

- *Art. 1, stk. 1*, pålægger medlemsstaterne at indføre en følgeret, som er uoverdragelig og ufrasigelig. I henhold til § 38 i ophavsretsloven er retten til følgeretsvederlag personlig og uoverdragelig. Bestemmelsen giver således ikke anledning til ændringer.
- *Art. 1, stk. 2*, definerer følgerettens anvendelsesområde som videresalg med deltagelse af professionelle på kunstmarkedet. Handler, hvor både køber, sælger og evt. formidler handler som private personer eller som ikke-professionelle på kunstmarkedet, er undtaget. Anvendelsesområdet i direktivet adskiller sig fra den gældende lovs anvendelsesområde, som er erhvervs-mæssige videresalg med undtagelse af salg, hvor en privat person sælger til en erhvervsdrivende. Gennemførelse af direktivet kræver således en tilpasning på dette punkt. Bestemmelsen foreslås gennemført ved en ændring af ophavsretslovens § 38, stk. 2.
- *Art. 1, stk. 3*, er en valgfri undtagelse, som angår videresalg af værker, hvis videresalgspris ikke overstiger 10.000 euro (ca. 75.000 kr.), og som videresælges mindre end 3 år efter, at værket er erhvervet fra ophavsmanden. Den gældende lov indeholder ingen undtagelse af denne karakter. Det er Kulturministeriets opfattelse, at denne undtagelse

væsentligt ville forringe kunstnerens adgang til følgeretsvederlag, uden at der ligger særlige hensyn til grund herfor. Den nuværende følgeretsordning sikrer følgeretsvederlag til alle kunstnere, når deres værker videresælges for mere end 2.000 kr. En gennemførelse af bestemmelsen ville få negative konsekvenser for kunstnerne, og bestemmelsen foreslås derfor ikke indført i dansk ret.

- *Art. 1, stk. 4*, bestemmer, at vederlaget skal betales af sælgeren. Bestemmelsens 2. pkt. giver medlemsstaterne mulighed for at pålægge andre personer end sælgeren pligten til at betale vederlaget. Kulturministeriet finder det hensigtsmæssigt at udvide kredsen af vederlagspligtige personer som konsekvens af ændringen af anvendelsesområdet vedrørende videresalg med deltagelse af professionelle på kunstmarkedet. Der foreslås en tilpasning af dansk ret på dette område, som foreslås gennemført ved en ændring af § 38, stk. 2, 2. pkt.
- *Art. 2* regulerer, hvilke kunstværker der omfattes af følgeretten. Bestemmelsens indhold er i vid udstrækning i overensstemmelse med lovens § 38, stk. 2, idet der dog er en mindre forskel vedrørende identiske eksemplarer af kunstværker. Bestemmelsen foreslås gennemført ved en ændring af § 38, stk. 1.
- *Art. 3* indeholder en obligatorisk begrænsning af følgeretsvederlaget. Bestemmelsen overlader det til medlemsstaterne at fastsætte en minimumssalgspris, som dog højst kan udgøre 3.000 euro (ca. 22.000 kr.). Minimumsprisen er efter gældende ret fastsat til 2.000 kr. ud fra en afvejning af ressourcemæssige hensyn og hensynet til kunstnerne. Minimumssalgsprisen på 2.000 kr., jf. § 8 i følgeretsbekendtgørelsen, kan ifølge direktivet opretholdes. Niveauet for minimumssalgsprisen foreslås derfor opretholdt, men beløbet foreslås af lovtekniske grunde ændret til det nærmeste lige beløb i euro, nemlig 300 euro. Ændringen gennemføres i § 38, stk. 2, 4. pkt.

Bilag til f. t. l. vedr. ophavsretsloven

- *Art. 4, stk. 1*, regulerer følgeretsvederlagets beregning efter en degressiv skala, faldende fra 4 % til 0,25 %, mens vederlaget i den danske følgeretsordning beregnes ud fra en enhedsats på 5 %. Ifølge direktivet kan vederlaget maksimalt udgøre 12.500 euro. Der gælder ingen tilsvarende begrænsning af vederlaget efter gældende dansk lov. Bestemmelsen foreslås gennemført ved at indsætte ordlyden af art. 4, stk. 1, som nyt stk. 3 i § 38. Bestemmelsen om maksimalt vederlag gennemføres som nyt sidste punktum i stk. 2.
- *Art. 4, stk. 2*, er en valgfri undtagelse, som tillader anvendelse af en sats på 5 % for den del af salgsprisen, som udgør indtil 50.000 euro. Undtagelsen gør det således muligt at opretholde den nuværende sats på 5 % for så vidt angår den del af salgsprisen, der er mindre end 50.000 euro. Det foreslås at benytte denne mulighed i forslaget til stk. 3.
- *Art. 4, stk. 3*, bestemmer, at medlemslande, som har valgt en minimumspris under 3.000 euro, skal fastsætte en sats på minimum 4 %, som skal gælde for intervallet mellem minimumsgrænsen og 3.000 euro. Som nævnt foreslås det, at den gældende sats på 5 % opretholdes ved salgspriser indtil 50.000 euro.
- *Art. 5* vedrører beregningsgrundlaget for følgeretsvederlaget. Grundlaget for beregning af vederlaget er salgsprisen eksklusiv moms og skatter, og direktivet indeholder ingen undtagelser herfra. Bestemmelsen i følgeretsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, om fradrag for særligt værdifulde materialer er ikke forenelig med bestemmelsen og videreføres derfor ikke.
- *Art. 6, stk. 1*, om vederlagsberettigede personer, tillægger ophavsmanden og efter dens død retssuccessorerne retten til vederlaget. Begrebet »retssuccessorerne« er ikke nærmere defineret, idet definitionen heraf er overladt til national ret. Ifølge præambelen, betragtning nr. 27, berører direktivet ikke medlemsstaternes lovgivning om arveret. Efter § 38, stk. 4, begrænses arvefaldet til ægtefælle og livsarvinger, hvilket er i overensstemmelse med direktivet.
- *Art. 6, stk. 2*, hjemler valgfrihed med hensyn til indførelse af obligatorisk eller fakultativ kollektiv forvaltning. Gældende ret foreskriver obligatorisk kollektiv forvaltning af følgeretsordningen, hvilket har medført en vel fungerende ordning. Direktivet giver mulighed for at opretholde den nuværende obligatoriske kollektive forvaltning, som følger af § 38, stk. 5, og giver således ikke anledning til ændringer.
- *Art. 7* omhandler vederlagsretten for statsborgere fra tredjelande. Bestemmelsen må forstås i overensstemmelse med Bernerkonventionen. Følgeretten tilkommer statsborgere fra tredjelande, hvis lovgivningen i deres bopælsland på salgstidspunktet hjemler følgeretsvederlag til ophavsmænd fra andre medlemslande. Bestemmelsen svarer til gældende ret, jf. lovens § 38, stk. 4, og § 5 i anordning nr. 1213 af 17. december 2002 om anvendelse af ophavsretsloven i forhold til andre lande.
- *Art. 8* vedrører beskyttelsestiden for følgeretten. Bestemmelsen svarer til gældende ret, jf. § 38, stk. 4, jf. § 63, hvorefter retten til vederlag består indtil 70 år efter ophavsmandens død. Beskyttelsestiden for følgeretten er fastsat i direktiv 93/98/EØF om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder. Bestemmelsen giver derfor ikke anledning til ændring af gældende ret, men foreslås videreført i § 38, stk. 4.
- *Art. 8, stk. 2 og 3*, er overgangsbestemmelser for medlemslande, som ikke anvender følgeret i forvejen, og er således uden relevans for Danmark.
- *Art. 9* sikrer de vederlagsberettigede personer (dvs. forvaltningsorganisationen herhjemme) ret til at indhente oplysninger hos de professionelle parter, som har deltaget i handlen. Retten til at indhente oplysninger består i 3 år efter videresalget. Bestemmelsen foreslås gennemført i § 38, stk. 6. Ophavsretslovens § 38, stk. 5, indeholder en tidsmæssig begrænsning af ophavsmandens krav imod organisationen, idet kravet forældes 3 år efter det år, hvor salget har fundet sted. Bestemmelsen foreslås af administrative hensyn opretholdt med hjemmel i direktivets præambelbetragtning nr. 28, hvorefter håndhævelse af følgeretten er overladt til medlemsstaterne. Ifølge § 38, stk. 6, har sælger pligt til at fremsende en årlig salgsopgørelse til organisationen senest 1. juni året efter at salget har fundet sted, jf. § 9 i

bekendtgørelsen. Denne bestemmelse foreslås videreført i loven.

- *Art. 10* om tidsmæssig anvendelse svarer til gældende ret, jf. ophavsretsloven § 10,

stk. 1, (de nye regler gælder også for allerede frembragte værker).

- *Art. 11-14* om revision, gennemførelse m.v. giver ikke anledning til gennemførelse i dansk ret.

Til lovforslag nr. L 27. Skriftlig fremsættelse (5. oktober 2005)

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (Følgeretsvederlag)
(Lovforslag nr. L 27).

Lovforslaget har til formål at gennemføre direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk. Direktivet skal være gennemført inden den 1. januar 2006.

Følgeretten indebærer, at kunstneren skal have en procentdel af salgsprisen, når hans eller hendes kunstværk videresælges ved fx auktions- eller gallerisalg.

Følgeretsdirektivet harmoniserer de eksisterende følgeretsordninger inden for EU og indfører følgeretten i de lande, som ikke hidtil har haft en sådan ordning.

I ophavsretsloven har der siden 1990 været en følgeretsordning, hvorefter der ved erhvervs-mæssigt videresalg af kunstværker skal betales 5 % af salgsprisen til kunstneren. Der skal ikke betales vederlag i de situationer, hvor salgsprisen ikke overstiger 2.000 kr. Opkrævning og den praktiske administration varetages af Copy-Dan Billedkunst, som videreformidler vederlaget til de berørte kunstnere.

Med lovforslaget søges den nuværende ordning, som må anses for at være velfungerende, så vidt muligt videreført uændret. Som følge af direktivet er det nødvendigt at indføre en degressiv skala for vederlagets beregning i stedet for den gældende enhedssats på 5 %. Direktivet giver mulighed for at bevare en procentsats på 5 % for salg op til 50.000 euro, og denne mulighed foreslås udnyttet.

Endvidere foreslås den gældende mindste-grænse på 2.000 kr. principielt opretholdt, dog omregnet til euro, således at den kommer til at udgøre 300 euro.

Følgeretsvederlaget skal som udgangspunkt betales af sælger, men det foreslås, at også køberen kan pålægges pligt til at betale vederlag i de tilfælde, hvor det alene er køberen, der optræder som professionel på kunstmarkedet.

Endelig foreslås det, at der indføres en ret til indhentning af information. Retten indebærer, at forvaltningsselskabet, Copy-Dan Billedkunst, kan stille krav om, at de professionelle aktører, fx auktionshuse, indsender de oplysninger, der er nødvendige for at sikre vederlagets betaling.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg forslaget til Folketingets velvillige behandling.